

OBSAH

str.

I. Úvod

1. Stručný přehled historie lékařství	13
2. Náplň vnitřního lékařství	13
3. Základní pojmy	14
4. Způsob práce na interních odděleních	14
4.1. Vizita	14
4.2. Chorobopis	14
4.3. Anamnéza	15

II. Obecná symptomatologie

1. Úvod	15
2. Subjektivní příznaky	15
2.1. Bolest	16
2.1.1. Lokalizace bolesti	16
2.1.2. Šíření (propagace) bolesti	16
2.1.3. Charakter bolesti	16
2.1.4. Závislost bolesti na vyvolávajícím podnětu	16
2.1.5. Některé bolestivé syndromy	16
2.1.5.1. Bolest při ischemické chorobě srdeční	16
2.1.5.2. Klaudikační bolest	17
2.1.5.3. Bolest při žaludečním a dvanáctníkovém vředu	18
2.1.5.4. Žlučnicková kolika	18
2.1.5.5. Ledvinová kolika	19
2.2. Slabost, únavnost, nechutenství	19
2.3. Nausea	20
2.4. Dyspepsie	20
2.5. Dysfágie	20
2.6. Žízeň	20
2.7. Svědění	20
2.7.1. Primární svědění	20
2.7.2. Sekundární svědění	21
2.8. Tenezmus	21
2.9. Závrať (vertigo)	21
3. Objektivní příznaky	21
3.1. Poruchy vědomí	21
3.1.1. Kvantitativní poruchy vědomí	21
3.1.1.1. Apatie a somnolence	21
3.1.1.2. Sopor	21
3.1.1.3. Kóma	21
3.1.1.4. Synkopa (mdloba)	22
3.1.2. Kvalitativní poruchy vědomí	22
3.1.2.1. Porucha vstřípivosti paměti	22
3.1.2.2. Mráкотný stav	22
3.1.2.3. Delirium	22
3.2. Celkový tělesný stav	22
3.3. Stav výživy	23
3.3.1. Otylost (obezita)	23
3.3.2. Hubenost	23
3.4. Chůze	23

	str.
3.5. Poloha nemocného	23
3.5.1. Aktivní poloha	24
3.5.2. Pasivní poloha	24
3.5.3. Vynucená poloha	24
3.6. Výraz tváře a patologické změny v obličeji	24
3.7. Patologické změny na kůži	25
3.7.1. Krvácení do kůže	25
3.7.2. Napětí kůže (kožní turgor)	25
3.7.3. Patologické změny barvy kůže	25
3.7.3.1. Cyanóza	25
3.7.3.2. Žloutenka (ikterus)	26
3.7.4. Změny ochlupení na kůži	26
3.7.5. Patologické změny nehtů	26
3.7.6. Cévní kresba	26
3.7.7. Pavoučkovité névy	27
3.8. Kožní vyrážka	27
3.9. Teplota	27
3.9.1. Teplotní křivky	27
3.9.2. Měření teploty	27
3.10. Tep	32
3.10.1. Počet tepů	32
3.10.2. Pravidelnost tepů	32
3.10.3. Kvalita tepů	32
3.11. Krevní tlak	32
3.12. Dech	32
3.12.1. Patologické formy dýchání	32
3.12.2. Dušnost	34
3.13. Kašel	34
3.13.1. Sputum	35
3.14. Zvracení	35
3.14.1. Příčiny zvracení	35
3.14.2. Charakter zvratků	35
3.15. Stolice	36
3.15.1. Množství stolice	36
3.15.2. Konzistence stolice	36
3.15.3. Barva stolice	36
3.15.4. Patologické příměsi ve stolici	36
3.15.5. Poruchy vyprazdňování stolice	36
3.15.5.1. Zácpa	36
3.15.5.2. Průjem	37
3.16. Střevní plynatost (meteorismus)	37
3.17. Krvácení	38
3.17.1. Krvácení z vnitřních orgánů	38
3.17.1.1. Krvácení z plic	38
3.17.1.2. Krvácení ze žaludku	38
3.17.1.3. Krvácení z močových cest	38
3.17.1.4. Krvácení ze střev	38
3.17.2. Krvácení do tělesných dutin	38
3.17.3. Krvácení do vnitřních orgánů	39

	str.
3.18. Otoky	39
3.19. Patologické změny na jednotlivých částech těla	39
3.19.1. Patologické změny na hlavě	39
3.19.2. Patologické změny na krku	39
3.19.3. Patologické změny na hrudníku	39
3.19.4. Patologické změny na břiše	40
3.19.5. Patologické změny na končetinách	40
III. <u>Vyšetřování ve vnitřním lékařství</u>	
1. Úvod	40
2. Základní vyšetření	40
2.1. Pohled	40
2.2. Pohmat	40
2.3. Poklep	40
2.4. Poslech	41
3. Pomocné vyšetřovací metody	41
3.1. Rentgenové vyšetřovací metody	41
3.2. Izotopové vyšetřovací metody	42
3.3. Endoskopie	42
3.4. Elektrokardiografie	43
3.5. Elektroencefalografie	44
3.6. Echokardiografie	44
3.7. Sonografie	44
3.8. Laboratorní vyšetření	44
3.8.1. Vyšetření moče	44
3.8.1.1. Základní vyšetření moče	44
3.8.1.2. Chemické vyšetření moče	44
3.8.1.3. Vyšetření močového sedimentu	45
3.8.2. Vyšetření krve	45
3.8.2.1. Sedimentace červených krvinek	45
3.8.2.2. Vyšetření červeného krevního obrazu	45
3.8.2.3. Vyšetření bílého krevního obrazu	46
3.8.2.4. Základní vyšetření krevní srážlivosti	46
3.8.2.5. Základní biochemické vyšetření krevního séra	46
3.8.3. Mikrobiologické vyšetření	46
3.9. Vyšetřovací metody v klinické genetice	47
IV. <u>Všeobecné zásady léčení nemocných</u>	
1. Všeobecné způsoby léčení	48
1.1. Základní způsoby léčení nemocných	48
1.1.1. Kauzální léčba	48
1.1.2. Substituční léčba	48
1.1.3. Symptomatická léčba	48
1.1.4. Paliativní léčba	48
1.2. Léčebný režim	48
1.2.1. Léčebně-ochranný režim	49
1.2.2. Lůžkové režimy	49
1.3. Základní léčebné výkony	50
1.3.1. Injekce	50
1.3.2. Infúze	50

	str.
1.3.3. Transfúze	50
1.3.4. Punkce	50
1.3.5. Cévkování	50
1.3.6. Klyzma	51
1.3.7. Léčba kyslíkem	52
2. Farmakoterapie	52
2.1. Formy léků	52
2.1.1. Tekuté formy léků	52
2.1.2. Pevné formy léků	52
2.1.3. Ostatní formy léků	52
2.2. Způsoby podávání léků	53
2.2.1. Zevní (lokální) podání	53
2.2.2. Celkové podání	53
2.3. Účinky léků	53
2.3.1. Návyk na lék	53
2.3.2. Léková závislost (toxikomanie)	53
2.4. Hospodaření s léky a jejich uskladnění na oddělení	53
2.5. Nejdůležitější lékové skupiny	54
2.5.1. Antibiotika	54
2.5.2. Kardiotonika	54
2.5.3. Diuretika	54
2.5.4. Další skupiny léků používaných ve vnitřním lékařství	54
3. Léčebná výživa	55
3.1. Úvod	55
3.2. Zásady správné výživy	55
3.3. Dietetika	57
3.3.1. Charakteristika základních diet	57
3.3.2. Přehled speciálních diet	60
3.3.3. Standardizované dietní postupy	60
3.4. Zvláštní způsoby výživy	60
4. Léčebná rehabilitace	61
4.1. Zásady rehabilitace	61
4.2. Léčebná tělesná výchova	61
4.3. Léčba prací	61
4.4. Fyzikální léčba	62
4.4.1. Elektroléčba	62
4.4.2. Léčba ultrazvukem	62
4.4.3. Léčba ultrafialovým zářením	62
4.4.4. Léčba infračerveným zářením	62
4.4.5. Vodoléčba	62
4.4.6. Masáž	62
4.4.7. Akupunktura	62
4.5. Lázeňská léčba	62
V. Přehled vnitřních chorob	
1. Infekční choroby	63
1.1. Obecná charakteristika infekčních chorob	63
1.1.1. Průběh infekčních chorob	63
1.1.2. Imunita	63

	str.
1.2. Přehled infekčních chorob	64
1.2.1. Spála	64
1.2.2. Infekční zánět jater	64
1.2.3. Ostatní infekční onemocnění	64
2. Onemocnění dýchacích cest	65
2.1. Úvod	65
2.2. Onemocnění průdušek	65
2.2.1. Akutní zánět průdušek	65
2.2.2. Chronický zánět průdušek	65
2.2.3. Průduškové astma	65
2.3. Plicní záněty	66
2.4. Nádory plic	66
2.4.1. Bronchogenní karcinom	66
2.5. Tuberkulóza dýchacího ústrojí (TBC)	67
3. Onemocnění srdce a cév	68
3.1. Úvod	68
3.2. Onemocnění srdce	68
3.2.1. Srdeční selhání	68
3.2.2. Ischemická choroba srdeční (ICHS)	69
3.2.2.1. Infarkt myokardu	69
3.2.2.2. Angína pectoris	70
3.2.2.3. Ostatní chronické formy ICHS	71
3.2.3. Arteriální hypertenze	71
3.2.4. Zánětlivá onemocnění srdce	72
3.2.4.1. Perikarditidy	72
3.2.4.2. Myokarditidy	72
3.2.4.3. Endokarditidy	72
3.2.5. Získané srdeční vady	72
3.2.6. Akutní plicní embolie	72
3.3. Onemocnění cév	73
3.3.1. Ateroskleróza	73
3.3.1.1. Obliterující ateroskleróza	73
3.3.2. Obliterující trombangiitida	73
3.3.3. Žilní městky	74
3.3.4. Zánět hlubokých žil	74
4. Onemocnění trávicího traktu	74
4.1. Úvod	74
4.2. Onemocnění jícnu	75
4.2.1. Refluxní zánět jícnu	75
4.2.2. Karcinom jícnu	75
4.3. Onemocnění žaludku a dvanáctníku	75
4.3.1. Vředová choroba žaludku a dvanáctníku	75
4.3.2. Karcinom žaludku	76
4.3.3. Záněty žaludku	76
4.4. Onemocnění tenkého střeva	77
4.4.1. Malabsorpční syndrom	77
4.5. Onemocnění tlustého střeva	77
4.5.1. Záněty tlustého střeva	77
4.5.2. Karcinom tračníku a konečníku	77

	str.
4.6. Onemocnění jater	78
4.6.1. Chronické záněty jater	78
4.6.2. Toxické a polékové poškození jater	78
4.6.3. Jaterní cirhózy	78
4.6.4. Jaterní selhání	79
4.6.5. Nádory jater	79
4.7. Onemocnění žlučníku	79
4.7.1. Žlučové kameny (cholelitiáza)	79
4.8. Onemocnění slinivky břišní	80
4.8.1. Akutní zánět slinivky břišní (pankreatitis)	80
4.8.2. Chronický zánět slinivky břišní	80
4.8.3. Karcinom slinivky břišní	80
5. Nemoci ledvin a močového ústrojí	81
5.1. Úvod	81
5.2. Hemodialýza a transplantace ledvin	81
5.3. Onemocnění ledvin	81
5.3.1. Glomerulonefritidy	81
5.3.2. Intersticiální nefritidy	82
5.3.3. Akutní selhání ledvin	82
5.3.4. Chronické selhání ledvin	83
5.3.5. Močové kameny (urolitiáza)	83
6. Metabolická onemocnění	84
6.1. Diabetes mellitus (cukrovka)	84
6.2. Dna	85
6.3. Hyperlipoproteinémie	85
7. Onemocnění žláz s vnitřní sekrecí	85
7.1. Úvod	85
7.2. Hypofýza	86
7.2.1. Hormony hypofýzy	86
7.2.2. Onemocnění hypofýzy	87
7.3. Štítná žláza	88
7.3.1. Hormony štítné žlázy	88
7.3.2. Onemocnění štítné žlázy	88
7.3.2.1. Struma	88
7.4. Příštítná tělíska	89
7.5. Nadledviny	89
7.5.1. Hormony kůry nadledvin	90
7.5.2. Onemocnění kůry nadledvin	90
7.5.3. Hormony dřeně nadledvin	90
7.5.4. Onemocnění dřeně nadledvin	90
7.6. Pohlavní žlázy	90
7.6.1. Hormony vaječníků	90
7.6.2. Onemocnění ovárií	91
7.6.3. Hormony varlat	91
7.6.4. Onemocnění varlat	91
8. Onemocnění krve	91
8.1. Úvod	91
8.2. Anémie (chudokrevnost)	92
8.2.1. Obecné projevy anémií	92

	str.
8.2.2. Dělení anémií	92
8.2.2.1. Sideropenická anémie	92
8.2.2.2. Anémie megaloblastová	93
8.2.2.3. Anémie z útlumu krvetvorby	93
8.2.2.4. Anémie při chronických chorobách	94
8.2.2.5. Anémie ze zvýšeného rozpadu červených krvinek	94
8.2.2.6. Anémie při akutním krvácení	94
8.3. Choroby bílých krvinek	94
8.3.1. Obecné projevy chorob bílých krvinek	94
8.3.2. Akutní leukémie	94
8.3.3. Chronická leukémie	95
8.3.4. Agranulocytóza	95
8.4. Krvácivé stavy	96
8.4.1. Dělení krvácivých stavů	96
8.4.1.1. Krvácivé stavy z destičkových příčin	96
8.4.1.2. Krvácivé stavy z poruchy tvorby plazmatických faktorů krevního srážení	96
8.4.1.3. Krvácivé stavy z vystupňovaného nitrocévního srážení	96
9. Nemoci pohybového ústrojí	97
9.1. Revmatická horečka	97
9.2. Degenerativní onemocnění kloubů (artróza)	98
VI. Gerontologie	
1.1. Úvod	98
1.2. Fyziologie stárnutí	98
1.2.1. Fyziologické změny ve stáří	99
1.3. Biologický věk	100
1.4. Prevence stárnutí a stáří	100
1.4.1. Obecné principy prevence stárnutí	100
1.4.2. Metody prevence prodloužení stáří	100
1.5. Péče o staré a chronicky nemocné lidi	100
1.5.1. Struktura obyvatelstva v současné době	100
1.5.2. Formy péče o staré lidi	101
1.5.2.1. Terénní formy péče o staré lidi	101
1.5.2.2. Ústavní formy péče o staré lidi	101
2.1. Zvláštnosti chorob ve stáří	102
2.1.1. Současný výskyt několika chorob	102
2.1.2. Zvláštnosti klinického obrazu ve stáří	102
2.1.2.1. Nevýraznost klinických příznaků	102
2.1.2.2. Netypické příznaky	102
2.1.2.3. Vzdálené příznaky	102
2.1.2.4. Sklon k vleklému průběhu a přechodu do chronicity	102
2.2. Nejčastější choroby vyskytující se ve stáří	102
2.2.1. Srdeční choroby	103
2.2.2. Plicní choroby	103
2.2.3. Onemocnění ledvin	103
2.2.4. Krevní choroby	103
2.2.5. Choroby trávicího traktu	103
2.2.6. Choroby pohybového ústrojí	103

	str.
2.2.7. Metabolická onemocnění	103
2.2.8. Neurologická onemocnění	103
2.3. Předčasné stárnutí	104
VII. První pomoc při náhlých příhodách ve vnitřním lékařství	
1. Principy intenzivní péče ve vnitřním lékařství	104
1.1. Jednotky intenzivní péče (JIP)	104
2. Resuscitace zástavy dýchání a krevního oběhu	105
2.1. Obecné zásady resuscitace	105
2.2. Uvolnění a zajištění průchodnosti dýchacích cest	105
2.3. Umělé dýchání	106
2.3.1. Praktické provedení dýchání z úst do úst	106
2.3.2. Příčiny zástavy dýchání a neprůchodnosti dýchacích cest	106
2.3.3. Klinické známky zástavy dýchání	106
2.4. Nepřímá srdeční masáž	106
2.4.1. Praktické provedení nepřímé srdeční masáže	106
2.4.2. Praktické provedení kombinované nepřímé srdeční masáže a umělého dýchání	107
2.4.3. Příčiny zástavy krevního oběhu	107
2.4.4. Klinické známky zástavy krevního oběhu	108
3. Šok	108
3.1. Příčiny šoku	108
3.2. Klinické známky šoku	108
3.3. Zásady první pomoci při šoku	108
4. Bezvědomí (kóma)	108
4.1. Příčiny bezvědomí	109
4.2. Zásady první pomoci	109
5. Náhlá dušnost	109
5.1. Příčiny náhlé dušnosti	110
5.1.1. Uzávěr horních dýchacích cest	110
5.1.2. Uzávěr a onemocnění dolních dýchacích cest a plicní tkáně	110
5.1.3. Onemocnění krevního oběhu	110
5.1.4. Další příčiny dušnosti	110
5.2. Klinické známky dušnosti	110
5.3. Zásady první pomoci	110
6. Bolest na hrudi	110
6.1. Příčiny a klinické známky	110
6.2. Zásady první pomoci	111
7. Křečové stavy	111
7.1. Příčiny a klinické známky křečových stavů	111
7.1.1. Křeče při poškození mozku	111
7.1.2. Křeče při neuroinfekcích	111
7.1.3. Křeče při metabolických poruchách	111
7.2. Zásady první pomoci	112
8. Koliky	112
8.1. Příčiny a klinické známky kolik	112
8.1.1. Žlučnicková kolika	112
8.1.2. Ledvinová kolika	112
8.2. Zásady první pomoci	112

	str.
9. Akutní krvácení	112
9.1. Příčiny a klinické známky akutního krvácení	112
9.1.1. Krvácení z plic (hemoptoe)	112
9.1.2. Masivní krvácení ze zažívacího traktu	112
9.2. Zásady první pomoci	113
10. Alergické stavy	113
10.1. Alergické stavy ohrožující život	113
10.2. Zásady první pomoci při alergických stavech	113
11. Otravy	113
11.1. Obecné principy první pomoci	113
11.2. Zábřana dalšího vstřebávání škodliviny	113
11.3. Podpora vylučování toxických látek z organismu	114
11.4. Další speciální léčebné zákroky	114
11.5. Klinické známky nejčastějších otrav a zásady první pomoci	114
11.5.1. Otrava hypnotiky	114
11.5.2. Otrava morfinem	114
11.5.3. Otrava kysličníkem uhelnatým	114
11.5.4. Otrava organickými rozpouštědly	114
11.5.5. Otrava organofosfáty	115
11.5.6. Otrava houbami	115

